

a valóság helyére. Csak nem tudja. Mert valóságnak hiszi már magát az álmod. A vágy a valóság képében jelenik meg előtte.

Fájó gerincéhez egyenesedik és szinte önmagát megértve gondolja tovább:

— Pedig előbb valósággá kell tenni!

Lőrincz Péter

Süppedő talajon

Nagyobb folyók mentén gátakat húznak emberi életek, vagyonok biztosítása céljából. Az ember hosszú évezredek során megtanulta, hogy a tél elmúltával hatalmas víztömegek zúdulnak a lapályokra, s ha idejében nem történik gondoskodás, kész a szerencsétlenség. Kis vizek mentén nem volt szükség gátakra soha. A Krivaja szelfd patakocska, de a házakat mégsem lett volna szabad ideépíteni. Egy éve sincs, hogy itt jártunk ezen a helyen, akkor még nem épültek fel a viskók egészen. Ma romokban hevernek. Minden ház egy-egy nagyobb sárkupac, fagerendák, cserép és más törmelékek halmaza.

Az ember szívesen lakik meg a termékeny, vízben bő vidékeken. Már ős idők óta. Házaikat azonban mindig a magasabban fekvő helyekre építették. Az őskori ásatások is bizonyítják, hogy az ember már nagyon-nagyon régen tisztába jött a talajvizek ártalmas voltával. Tudta, hogy nem csak árvíz van, hanem az alúlról jövő, alattomos szivárgás is épp olyan rombolást vihet végbe, mint a mindent egy csapásra elsodró ár.

Amit tudtak már az őskorban, azt ne tudnák ma, a huszadik században, amikor a föld minden táján találkozhatni tudományos expedíciókkal, tudós geológusokkal, akik a talaj összetételét vizsgálják, ásványok után kutatnak és amikor az ember úgy olvas a földkéreg rétegeiből, mint egy nyitott, tisztánnymott könyvből? Tudják, hogyne tudnák! De van ma valami, ami hatalmasabb minden tudásnál, ami felülkerekedik minden józan elgondolásnál: a szegénység. Ez űzte, kényszerítette ezeket az embereket ide, ebbe a mély árokba, ez húzta fel erre a nedves talajra a falakat, annak ellenére, hogy majdnem biztos volt az összeomlás.

Van azonban egy intézmény, amelynek feladata mindezen a bajokon segíteni a szegénységen, az elesettségen. Szociálpolitikának hívják ezt. Ennek a szociálpolitikának köszönhető, hogy a nincstelenek házhelyeket kaptak. Akinek nincs, annak a legkisebb földdarab is drága, nagy érték, vagyon. Hogyne kaptak volna rajta, ha mindjárt akkora volt is, mint egy jókora sírhely. A földet azonban egy feltétellel kapták: építeni kell rajta. És a szegény emberek adósságokba verték magukat, dolgoztak éjjel-nappal, hogy feledet húzzanak fejük fölé és hogy megőrizték azt a darabka földet.

Látom azt a házat, melynek tulajdonosával tavaly beszélgettem. Ház? Ez is, mint a többi, romhalmaz. Két ember áll a falak előtt egy földomladékon. Talán ez is fal volt? Nézem a megrokkant falakat, a repedéseket. Mit akarnak itt ezek, talán újra építeni? Ujra kezdeni a kínlódást a rettegést?

— Jó lesz, ha odébb áll a faltól, mert még rászakad. — Szól az egyik ember.

Szóba ereszkedünk.

Megtudjuk, hogy amikor a házak düledezni kezdtek, újból működésbe kezdett a szociálpolitika. Az embereket kilakoították. A megrokkant házak kifoltozására 1000—1000 téglát kaptak a háztulajdonosok. Foltozás! A düledező falakat alátéglázni, a repedéseket betapasztani, a sarat szétmázolni. A talajt persze nem lehet megváltoztatni. Más részébe a községnek nem lehet az embereket átköltöztetni, ha mindjárt volna is hely, hová. Lehet egy süppedő, beteg talajra épített épületet tapasztással, foltozással megmenteni, foltozó szociálpolitikai intézkedésekkel egészsé-gessé tenni.?

Sántha Péter

Kószálni hideg hajnalokon . . .

*Kószálni hideg hajnalokon,
Az ég még naptalan kéklík,
Az utakon se barát, se rokon,
Fájdalom fog el a szíved gyökeréig.*

*Munkába sietnek az álmos lányok,
Szemük minden férfin megakad.
Szeretnének egy jó házasságot
És rejtik a koraösz hajszálakat.*

*Gondozatlanságuk, fáradtságuk sért rég,
Szemed az unott szemükbe mélyed,
Hová szökött a hajnali lányokról a szépség,
Mért csak a pihent, munkátlan nők szépek?*

*Mért csak este a mozivásznak
Adják nekik, ami öröm, ami szépség, ami dal,
Mért nyugós, hervadt és fáradt
Aki dolgozik, bárha fiatal?*

LATAK ISTVÁN